

Revisionsnämndens sammandrag av slutsatserna av och rekommendationerna till åtgärder i utvärderingsberättelsen; bemötanden till rekommendationerna

1. De ekonomiska målen uppfyllades delvis och befolkningen ökade för andra året i rad.

Jämfört med den ändrade budgeten uppnåddes de ekonomiska målen för räkenskapsperiodens del förutom i fråga om skatteinkomsterna.

Räkenskapsårets resultat var avsevärt bättre än både den ursprungliga och den ändrade budgeten. Överskottet från räkenskapsperioden ökade det ackumulerade kumulativa överskottet i balansräkningen till 56,6 miljoner euro.

Kommunens invånarantal ökade med 506 invånare. Vid utgången av året var invånarantalet 41 660, dvs. en ökning med 1,2 % jämfört med 2023.

2. Genomförandet av den nya strategin inleddes

I kommunens nya strategi har man betonat vikten av att kunna påvisa resultatet av genomförda åtgärder, eftersom målen har försetts med mätare. Mätarna har dock inte tilldelats mer precisa värden och de har inte kopplats till uppföljningen av serviceområdenas mål, vilket gör det svårt att verifiera effekten av de vidtagna åtgärderna.

Revisionsnämnden har i sin utvärdering av verksamhetsmålen identifierat att en del av målen som fastställdes för 2024 är av operativ karaktär, vilket försvårar kopplingen till strategins genomförande. För att kunna påvisa strategins resultat och ändamålsenlighet krävs en tydligare koppling mellan åtgärder, mål och mätare.

Revisionsnämnden rekommenderar att åtgärder dokumenteras på ett sätt som tydligt visar hur de bidrar till att uppfylla de mätare som fastställts i strategin. Det är värt att notera att strategin godkändes först efter att de bindande målen för kommunens serviceområden för år 2024 redan hade fastställts. Under räkenskapsåret krävdes ingen uppdatering av dessa mål.

Bemötande:

I beredningen av målen i budgeten 2026 fästs uppmärksamhet vid hur åtgärderna främjar målen som ställts för strategin samt hur mätarna för dem förverkligas.

3. Balans i ekonomin kräver fortfarande konkreta åtgärder

Skuldsättningen till följd av obalansen i de stora investeringarna och inkomstfinansieringen ska granskas särskilt kritiskt under de närmaste åren och uppmärksamhet bör fästas vid en långsiktig planering av investeringar. År 2024 uppgick investeringsutgifterna till 49,5 miljoner euro, vilket nästan var en fördubbling jämfört med föregående år (2023). Årsbidraget har inte räckt till för att täcka investeringsutgifterna år 2024. Flera stora byggprojekt och betydande infrastrukturinvesteringar är på gång. En del av projekten genomförs som fastighetsleasingprojekt, vilket innebär att investeringskostnaderna kommer att rikta sig mot driftsekonomi under de kommande åren. Ett exempel på detta är skolcentret Wiggens byggprojekt i Gesterby, vars leasinghyror enligt planerna börjar redan i slutet av hösten 2025.

Efter välfärdsområdesreformen fick man år 2024 för första gången en indikation om nivån på skatteintäkterna. Skatteintäkterna blev cirka en miljon euro lägre än budgeterat. Minskningen i skatteintäkter 2024 berodde på att efterbetalningarna som baserats på en högre kommunalskattesats efter reformen upphörde. Ytterligare nedgång orsakades av minskade samfundsskatteintäkter till följd av ändrade andelar mellan staten och kommunerna samt av lågkonjunkturen.

Revisionsnämnden rekommenderar att man för varje kommande investering för en bredare diskussion om dess ekonomiska konsekvenser (påverkan av avskrivningar, driftsekonomi, årsbidrag, investeringsintäkter).

Bemötande:

Som en del av programmet för hållbar tillväxt finns scenarier för utvecklingen av ekonomin t.o.m. år 2030. Närmare granskning av enskilda investeringsobjekt har gjorts i samband med förslaget om nedskärning av investeringsnivån som ännu ska preciseras t.ex. beträffande inverkan av nya investeringar på driftsekonomi och kostnader som faller bort.

Revisionsnämnden rekommenderar, i likhet med tidigare år, att kommunen upprättar ett program för ekonomisk balans och följer det i verksamheten, vilket även föreslogs i en utredning gjord av en extern serviceproducent år 2024.

Bemötande:

I kommunen har gjorts upp ett program för hållbar tillväxt som innehåller en plan för strategisk utveckling verksamhetsvis.

4. Kyrkslätts Hyresbostäder

Beläggningsgraden för Kyrkslätts Hyresbostäder var 95 %, vilket ligger under målnivån på 98 %, och självförsörjningsgraden var vid räkenskapsperiodens slut 7,4 %, vilket är en minskning med 2,3 procentenheter jämfört med år 2023 (2023: 9,7 %). Omsättningen uppgick till 10,5 miljoner euro och ökade något jämfört med föregående år (2023), då den var 10,2 miljoner euro. Räkenskapsperiodens resultat uppvisade överskott om 19,99 euro.

För Kyrkslätts Hyresbostäder har definierats kriterier baserade på kommunens strategi och ansvarsfull verksamhet. De största riskerna är ekonomiska, och för att hantera dem bör skuldsättningen begränsas och den ekonomiska balansen upprätthållas för att kunna bemöta svängningar på finansmarknaden. Kyrkslätts Hyresbostäders verksamhet omfattar objekt som inte uppfyller kriterierna för boende enligt strategin och samhällsansvarsprogrammet. Revisionsnämnden konstaterar att den största risken är efterfrågan på bostäder i förhållande till hyresnivå, läge och boendekomfort. Utan efterfrågan uteblir intäkterna och beläggningsgraden sjunker ytterligare. Förhållandet mellan efterfrågan och utbud bör analyseras närmare, och åtgärder för att balansera detta bör fastställas.

Revisionsnämnden rekommenderar att Kyrkslätts Hyresbostäder utarbetar en handlingsplan där konkreta åtgärder för att uppfylla kriterierna presenteras, inklusive deras ekonomiska och funktionella konsekvenser.

Bemötande:

Det utarbetas en handlingsplan. Kyrkslätts Hyresbostäder strävar efter att med nyproduktion ersätta objekt som inte uppfyller kriterierna enligt strategin och ansvarsprogrammet. Kyrkslätts Hyresbostäder kommer att fästa uppmärksamhet vid nyproduktionens läge så att efterfrågan och behovet möjliggör en god beläggningsgrad och att hyra och kvalitet motsvarar varandra.

Revisionsnämnden rekommenderar att kommunen säkerställer att koncerndirektivet (9.10.2017) är aktuellt och uppdateras regelbundet i enlighet med önskad verksamhetsinriktning.

Bemötande:

Kommunen uppdaterar det gällande koncerndirektivet enligt budgeten 2025.

Revisionsnämnden rekommenderar att strategin för Kyrksläotts Hyresbostäder vid behov uppdateras för att motsvara kommunens strategi. Precis som föregående år anser nämnden det viktigt att kommunens nya strategi 2024–2030 även återspeglas i målen för Kyrksläotts Hyresbostäder. Strategin för Kyrksläotts Hyresbostäder borde återspegla kommunens vision om hyresboende, dess nivå, bostädernas läge och bostadsproduktionen jämfört med boendenas behov samt dotterbolagets ekonomiska balans.

Bemötande:

I kommunen bereds ett mark- och bostadspolitiskt program. Därtill har kommunen beställt en befolkningsprognos per område och åldersgrupp. På basis av den kan Kyrksläotts Hyresbostäder förverkliga kommunens viljetillstånd med beaktande av befolkningens behov. Dessa tas i beaktande i Kyrksläotts Hyresbostäders strategi.

Utvärderingsberättelsens tyngdpunktsområden

1. Kyrksläotts Hyresbostäder

Rekommendationerna har behandlats tidigare i sammandraget.

2. Personalen

Under år 2024 har kommunen genomfört åtgärder för att främja personalförvaltningen, bland annat genom rekryteringar, utveckling av samarbetet med förtroendevalda samt olika personalprogram, såsom planen för jämställdhet och likabehandling, utbildnings- och personalplanen samt planen för kompetensutveckling.

År 2024 förstärktes personalförvaltningens resurser, och en ny personaldirektör rekryterades till kommunen. Någon enkät om arbetsvälmående genomfördes inte, och programmet för kompetensutveckling är fortfarande under arbete.

För att kommunen i framtiden ska kunna anställa kvalificerad personal, måste den satsa på att göra arbetet attraktivt, till exempel genom att stöda personalens utbildning.

Även om personalplanen inte färdigställdes under år 2024, anser revisionsnämnden att åtgärder har vidtagits i enlighet med rekommendationen i utvärderingsberättelsen för 2022.

Personalberättelsen upprättas och behandlas senare än bokslutet, som behandlades i kommunstyrelsen i mars 2025. På grund av detta har revisionsnämnden inte kunnat utnyttja personalberättelsen i sin egen utvärdering

Revisionsnämnden rekommenderar att personalberättelsen i fortsättningen utarbetas samtidigt med bokslutet.

Bemötande: *Personalberättelsen föreläggs i fortsättningen kommunstyrelsen för behandling i samband med bokslutet.*

3. Upphandling

I stora organisationer med etablerade rutiner finns risken att upphandlingar genomförs utan att den centraliserade upphandlingsenheten är medveten om det. Detta kan leda till exempelvis upphandlingar som strider mot upphandlingslagen samt bristfällig dokumentation av upphandlingsförfarandet. För att säkerställa att upphandlingsprocessen är effektiv och ändamålsenlig bör det finnas en kontrollåtgärd i processen som garanterar att behovet av konkurrensutsättning i upphandlingar över 10 000 euro kommuniceras i rätt tid till upphandlingsenheten.

En annan riskpunkt i upphandlingsprocessen är det skede då upphandlingsbeslutet fattas. En upphandling kan till sitt innehåll verka korrekt och godkännas inom ramen för upphandlingsbefogenheterna, men i verkligheten kan den innehålla oklara och lagstridiga motiveringar för direktupphandlingar, uppdelade upphandlingar, inköp utanför ramavtal, upphandlingar genomförda trots jäv eller slarvigt genomförda konkurrensutsättningar. För att säkerställa att upphandlingsprocessen är effektiv och ändamålsenlig bör det även i detta skede finnas en kontrollåtgärd, såsom utbildning av tjänsteinnehavare samt bred kommunikation om principerna i upphandlingslagen och kommunens upphandlingsanvisningar.

Sammandrag av utvärderingen

Det är viktigt att fästa särskild uppmärksamhet vid upphandlingsverksamheten för att säkerställa att den interna kontrollen inom upphandling genomförs på ett korrekt sätt. Kontrollåtgärder som ingår i upphandlingsprocessen möjliggör en ändamålsenlig administration av upphandlingarna och säkerställer att behov av handledning och utbildning hos de sakkunniga som genomför upphandlingar identifieras i realtid.

Revisionsnämnden rekommenderar att kommunen regelbundet analyserar inköpsfakturamaterialet och genomför granskningar som stöder detta, för att säkerställa att upphandlingsverksamheten följer lagen om offentlig upphandling och koncession (29.12.2016/1397).

Bemötande:

Kommunen har anmält sig till Statskontorets pilotprojekt, där köpfakturorna kopplas till konkurrensutsättningar och upprättade avtal så att man kan säkerställa korrekta upphandlingsförfaranden.

Revisionsnämnden rekommenderar att utbildning och repetition i upphandlingslagen och dess efterlevnad ordnas för dem som fattar upphandlingsbeslut i kommunen.

Bemötande:

Kommunen håller på att förelägga det uppdaterade upphandlingsdirektivet för beslutsfattande. Man informerar om innehållet och ordnar utbildning i upphandlingslagstiftningen antingen internt eller som köpt tjänst eller med hjälp av båda alternativen.